

DE PROVINCIE GELDERLAND KONDIGT AAN HONDERDEN BOMEN TE GAAN KAPPEN LANGS DE HEERDERWEG IN EPE. DE HEERDERWEG IS EEN KARAKTERISTIEKE, GROENE ENTREE NAAR HET VELUWSE DORP. ENIG PROTEST VAN DE GROENE ORGANISATIES IS BIJ DERGELIJKE PLANNEN TE VERWACHTEN MAAR HET WERD EEN WARE VOLKSOPSTAND.

Op 22 oktober 2015 wordt de lokale politiek in de Grote Kerk van het dorp ter verantwoording geroepen. De opkomst is zo groot dat veel belangstellenden buiten moeten blijven. De avond leidt tot de oprichting van de vereniging Ons Mooi Epe (OME). Geen protestbeweging maar een steeds vaker voorkomend fenomeen: 'burgerplanvorming'. Een nieuw en beter plan wordt gemaakt met inzet van gebiedskennis, gebundelde expertise en grote betrokkenheid.

EENZIJDIGE INSTEELK PROVINCIAAL PLAN

De provincie wil, naar algemeen model, de Heerderweg inrichten als 80 km-weg. De - al vrij liggende - fietspaden moeten verder verwijderd worden van de rijweg. Daarnaast wil de provincie obstakelvrije ruimte wat leidt tot de kap van 600 bomen. Voor de beslissing wel of geen kap wordt door de provincie een theoretische norm gehanteerd die bepaalt hoe ver een boom van de voorgenomen graafwerkzaamheden af mag staan. Een Bomen Effect Analyse (BEA) om de mogelijkheden voor boombehoud te onderzoeken is niet uitgevoerd. Voor de betrokken bomen is dus niet duidelijk of er daadwerkelijk wortels groeien op de veronderstelde plek. Ook is niet onderzocht of er alternatieven zijn voor het ontwerp en de graafwerkzaamheden. Kortom, een standaard-wegenbouwconcept met dito normen wordt uitgerold daar waar maatwerk op zijn plaats is.

INTEGRAAL ONTWERPEN

Na de bijeenkomst in de Grote Kerk van Epe komen alle individuele verhalen en ins en outs van het plan bij elkaar. Een aantal inwoners ziet mogelijkheden om het plan anders in te steken. Kennis van onder meer een verkeersdeskundige, een jurist, een boomspecialist, twee communicatiedeskundigen en veel buurtbewoners krijgt vorm in een nieuw ontwerp. Ondertussen worden ook de fouten in de procedures opgezocht om meer ruimte voor dit nieuwe ontwerp te krijgen. Er is beroep ingesteld om reeds verstrekte vergunningen weer in te trekken; dit is inmiddels gelukt. Ook is het

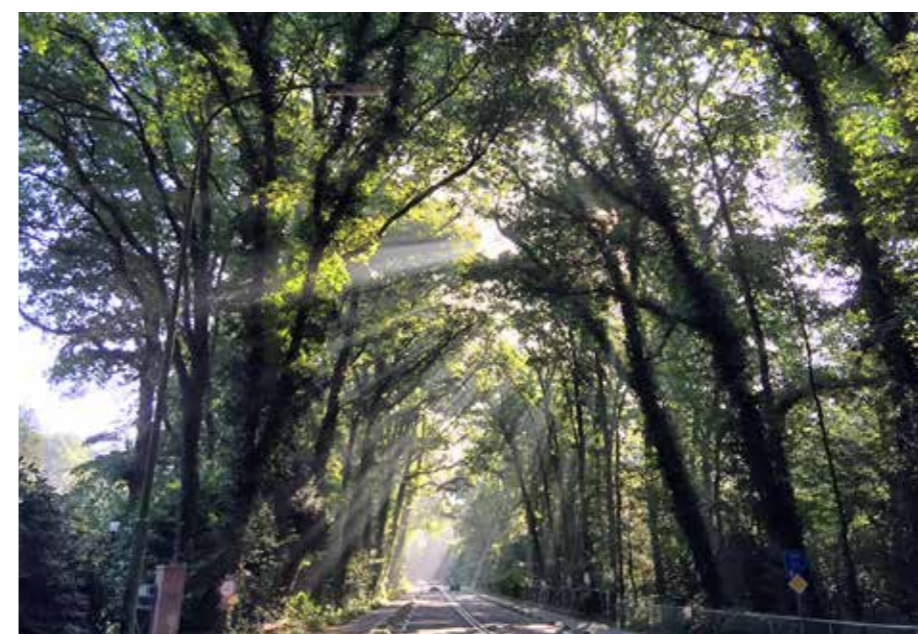
'Ons Mooi Epe' maakt beter plan en redt ruim 400 bomen

verkeersbesluit waarop het eerste plan gebaseerd was ingetrokken en wordt een nieuw beroep voorbereid om de bomen in de Norelbocht te sparen.

De bomen, het landschap, de 55 erftoegangen en 17 zijwegen worden meegenomen in het plan. Hiermee worden 420 bomen gespaard ten opzichte van het provinciale plan. De status van 80 km-weg blijkt op vele fronten niet te rechtvaardigen. Zo is de Heerderweg slechts 3,7 km lang. Een scherpe bocht halverwege het traject noopt bovendien tot een plaatselijke snelheid van 60 km, ook in het provinciale plan. Samen met de vele erfontsluitingen en zijwegen én het feit dat het om een lokale weg gaat, lijkt de 'afwaardering' van de weg naar een 60 km-weg een vanzelfsprekende stap. Dit temeer omdat veiligheid de insteek was van de provincie voor de reconstructie. Uiteindelijk wordt het een krappe kilometer 80-km weg. De rest wordt afgewaardeerd naar 60-km weg.

KOUDWATERVREES BIJ POLITIEK

Door zowel de gemeentelijke als de provinciale ambtenaren wordt het plan van OME gezien als een ongevraagde en onnodige bemoeienis. Dit terwijl binnen de gemeente Epe bewonersparticipatie wordt nagestreefd. Hiervoor blijkt echter slechts ruimte volgend op de gemeentelijke planvorming. En geen bestuurder die dit in de gaten heeft. Bewonersinitiatieven lijken een schrikreactie te veroorzaken en stuiten op een muur van bureaucratie.

op de plaats. De gedeputeerde belooft het alternatieve plan serieus te nemen maar niet nadat het door een onafhankelijk bureau is beoordeeld op verkeersveiligheid. Uit de onafhankelijke veiligheidsaudit komt het plan van OME als beste uit de bus! In plaats van het OME-plan over te nemen kiest de provincie voor aanpassing van het eigen ontwerp.

BOMEN EN INFRASTRUCTUUR BIJTEN ELKAAR NIET

Hoewel OME zwaar inzet op verkeersveiligheid en boombehoud daarbij ondersteunend is, is het stigma van bomenknuffelaars al snel opgeplakt. Dat bomen en techniek samengaan is voor de provinciale projectleider een brug te ver. Toch zet OME door en komt met een technisch alternatief voor graafwerkzaamheden en wortelbescherming. Een goede groeiplaats komt bovendien de hemelwaterinfiltratie ten goede. Uiteindelijk laat de provincie een BEA uitvoeren op het aangepaste ontwerp. Hierbij worden de boombeschermende maatregelen van OME overgenomen wat leidt tot behoud van nog meer bomen.

BOMEN BETER OP DE KAART KRIJGEN

Helaas past de provincie haar oorspronkelijke plan in negatieve zin aan voor een essentieel deel van het tracé, de Norelbocht. De breedte van fietspad gaat hier van 2,50 m naar 3,00 m ten koste van veel bomen. Dit terwijl hier volgens de veiligheidsaudit 2,00 m volstaat. Deze Norelbocht doorsnijdt een oud bosrelict met oude eikenwallen dat de Veluwe verbindt met de IJsselvallei. In de plannen van de provincie zijn de bomen uitsluitend individueel en boomtechnisch beoordeeld. Cultuurhistorie,

beeldbepalendheid, ecologie en vervangbaarheid van dit landschapselement zijn niet in beeld gebracht. Wel is onderzoek gedaan naar vlermuizen, dassen en eekhoorns. Aan het feit dat de bomen voorwaardenscheppend zijn voor de daar levende dieren wordt volkomen voorbijgegaan. De intrinsieke waarde van bomen heeft hier - en binnen veel projecten - nog geen volwaardige plaats.

BETREKKEN VAN BEWONERS

Procedures zijn tijdrovend. Om de achterban betrokken te houden én om geld in te zamelen voor juridische back-up lanceert OME een adoptieplan. Iedereen kan een boom adopteren die op de provinciale kaplijst staat. Binnen twee weken zijn honderdtwintig bomen geadopteerd en gemarkeerd met een poster. Zichtbaarheid en een constructieve en positieve benadering zijn belangrijke aspecten bij de aanpak van OME.

Voor alle 'adoptieouders' wordt een cursus verzorgd zodat zij leren wat er komt kijken bij het bouwen rond bomen. De tien geboden van de Bomenstichting vormen hiervoor de basis. Voor veel cursisten gaat er een wereld open: bomen behouden gaat verder dan ze niet kappen. Dus ook wanneer de kaplijst slinkt gaat het boombehoud door. Beschermende maatregelen moeten worden opgenomen in de aanbesteding. Vervolgens moet gecontroleerd worden of hier bij de uitvoering daadwerkelijk naar gehandeld gaat worden.

BURGERPLANVORMING WINT TERREIN

Vaak worden boombehoud-acties gezien als het 'dwarsbomen' van een project. Het gaat echter om veel meer dan de bomen alleen. Juist door alle aspecten van een projectgebied, verkeersveiligheid, historie, natuurwaarden, mee te nemen kunnen nieuwe ontwikkelingen een investering zijn in kwaliteit op veel fronten, dus ook in de kwaliteit van de bomen. Verkeersveiligheid is natuurlijk erg belangrijk maar een weg-reconstructie betekent niet automatisch dat bomen moeten verdwijnen. Er zijn andere mogelijkheden om bomen te sparen en bestaande bomen zelfs een betere groeiplaats te geven én de veiligheid te vergroten. De impact op groen Gelderland wanneer de reconstructies op de traditionele wijze worden doorgevoerd wordt gaandeweg bij veel statenleden duidelijk. Daar-

Meer burgerplanvorming: Mountainbikers op de Utrechtse Heuvelrug

In het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug is het een drukte van jewelste: mountainbikers, ruiters, hardlopers en wandelaars hebben allen hun eigen - soms tegenstrijdige - wensen, naast die van de beheerders en eigenaren. Op initiatief van de mountainbikers is de stichting MTB Utrechtse Heuvelrug opgericht en een plan ontwikkeld voor goed beheer. Boombehoud is hierbij het uitgangspunt. Voor de duizenden mountainbikers is inmiddels 80 km aan uitdagende routes aangelegd; zij betalen door de aanschaf van een vignet (à € 7,50/jaar) mee aan het onderhoud van deze routes. Ruim 300 vrijwilligers zetten zich in voor het natuurbeheer. De stichting is een geoliede organisatie geworden en een betrouwbare partner voor de beheerders. De overlast tussen de verschillende gebruikersgroepen is in enkele jaren met 90% gedaald. Op de vraag: 'Hoeveel bomen gaan jullie eigenlijk kappen om zo'n route aan te leggen?' antwoordden de mountainbikers in grote verbazing en in koor: 'Gewoon nul, we sturen er gewoon omheen.'

naast groeit het besef dat bij een goed wegontwerp bomen juist veiligheid verhogend kunnen werken. Ons Mooi Epe is nog lang niet klaar met het project. Toch is er al veel bereikt. Los van het feit dat er veel bomen behouden blijven, zijn zowel de Epenaren als de statenleden anders naar bomen gaan kijken. 🌳

Initiatiefnemers Singelpark Gouda

Het Singelpark in Gouda

Marc Meijer, boomdeskundige en voorzitter van Bomenstichting Gouda, nam het initiatief voor het Singelpark Gouda. Er is met input van bewoners, professionals en enthousiastelingen een ontwerp gemaakt om verschillende groengebieden in het centrum met elkaar te verbinden. Ook is voor grijze, stenige gebieden gekeken hoe er vergroening gerealiseerd kan worden. Doel: een oase voor flora, fauna én Gouwenaren creëren. Samen met de gemeente, het waterschap, omwonenden, woonorganisaties, bedrijven en verenigingen wordt het plan de komende vier jaar gerealiseerd. Financiering zal plaatsvinden vanuit de gemeentelijke vergroeningsagenda en door betrokken stakeholders. De betrokkenheid is groot. Alle partijen zoeken hun rol; verbinding en samenwerken staan centraal.
www.singelparkgouda.nl